

Sarajevo, 23.05.2022. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
16.05.2022. – 20.05.2022.

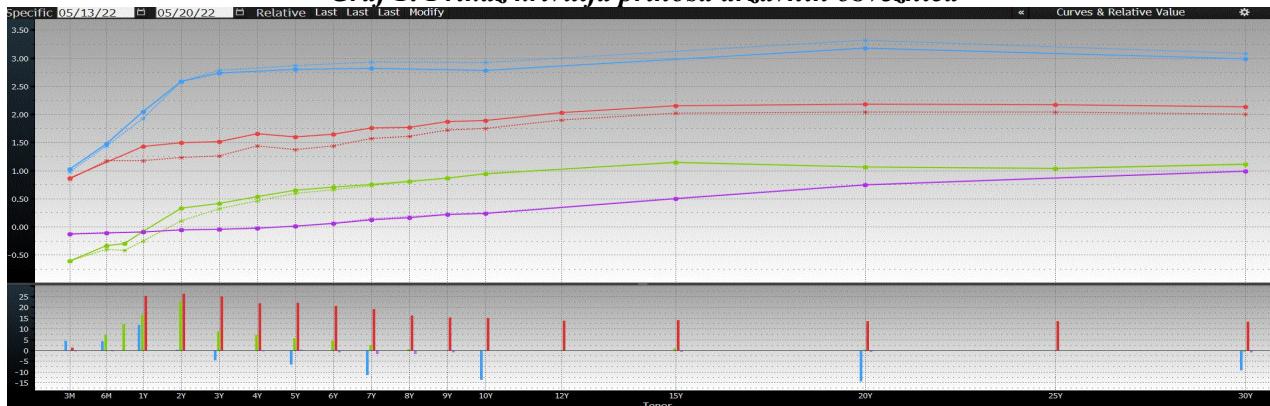
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	13.5.22	- 20.5.22	13.5.22	- 20.5.22	13.5.22	- 20.5.22	13.5.22	- 20.5.22
2 godine	0,11	- 0,34 ↗	2,58	- 2,58 ➔	1,25	- 1,51 ↗	-0,05	- -0,06 ↘
5 godina	0,60	- 0,66 ↗	2,87	- 2,80 ↘	1,38	- 1,60 ↗	0,01	- 0,01 ➔
10 godina	0,95	- 0,94 ↘	2,92	- 2,78 ↘	1,74	- 1,89 ↗	0,25	- 0,24 ↘

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	13.5.22	- 20.5.22
3 mjeseca	-0,581	- -0,583 ↘
6 mjeseci	-0,408	- -0,339 ↗
1 godina	-0,223	- -0,060 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 20.05.2022. godine (pone linije) i 13.05.2022. godine (ispredane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su tokom protekle sedmice bilježili volatilna kretanja, ali su u odnosu na prethodnu sedmicu ipak povećani, s tim da su najveće promjene zabilježene na prednjem dijelu krive prinosa. Prinosi njemačkih dvogodišnjih obveznica su povećani za 24 bazna poena, prinosi petogodišnjih obveznica za 6 baznih poena, dok su prinosi desetogodišnjih obveznica skoro nepromijenjeni. Prinosi italijanskih obveznica su zabilježili rast od 15 do 22 bazna poena, te su i kod ovih obveznica najveće promjene zabilježene na kraćem i srednjem dijelu krive prinosa. Izjave zvaničnika ECB nastavile su da ukazuju na sve veću vjerovatnoću da bi već na junskoj sjednici mogla da bude donesena odluka o ukidanju programa kupovina obveznica, što bi otvorilo put ka prvom povećanju kamatnih stopa, najvjerojatnije već u julu. Objavljen je zapisnik sa posljednje sjednice UV ECB, održane u aprilu, koji je ukazao na različita stanovišta članova UV u smislu da su neki članovi željeli da bez odlaganja počnu sa djelovanjem, dok su neki drugi bili mišljenja da bi previše agresivno prilagođavanje monetarne politike moglo da bude kontraproduktivno jer te politike ne bi mogle da utiču na trenutne uzroke cjenovnog rasta. U svakom slučaju, preovladavao je opšti stav članova da bi postepen proces normalizacije monetarne politike, koji je započet u decembru, trebalo nastaviti, te da je isti potrebno prilagoditi inflatornim očekivanjima u srednjem roku.

Prošle sedmice objavljen je preliminarni podatak GDP-a za eurozonu koji je pokazao da je, uprkos dešavanjima u Ukrajini, nastavio da bilježi blagi rast na početku ove godine, što predstavlja olakšavajuću okolnost za ECB, koja barem za sada ne mora da brine o mogućoj recesiji. Istovremeno, inflacija u eurozoni u aprilu je ostala nepromijenjena, ali se i dalje nalazi na visokom nivou od 7,4%, daleko iznad ciljnih 2%. Evropska komisija je objavila nove prognoze, prema kojima bi, u slučaju da dođe do ozbiljnih poremećaja dotoka prirodnog gasa iz Rusije (ekstremni scenario), rast GDP-a iznosio samo 0,2%, navodeći da bi oporavak nakon pandemije uskoro mogao biti obustavljen. Istovremeno, inflacija bi, prema ovom scenariju, za ovu godinu iznosila 9%. Prema baznom scenariju, Evropska komisija očekuje rast GDP-a od 2,7% u ovoj godini, te rast od 2,3% u 2023. godini, što je manje u odnosu na februarske prognoze od 4% i 2,7%, respektivno. Za inflaciju u eurozoni se sada očekuje da će ove godine iznositi 6,1%, a u narednoj godini 2,7% (ranije očekivano 3,5% i 1,7%). Očekuje se da bi vrhunac inflacije trebalo da bude dostignut tokom tekućeg kvartala.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	APR	-17,8	-17,6
2.	Trgovinski bilans – Holandija (u milijardama EUR)	APR	-	4,8
3.	Trgovinski bilans – Španija (u milijardama EUR)	APR	-	-4,64
4.	Trgovinski bilans – Italija (u milijardama EUR)	APR	-	-0,084
5.	Bilans tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR)	MAR	-	-1,6
6.	Bilans tekućeg računa – Njemačka (u milijardama EUR)	MAR	-	18,8
7.	Bilans tekućeg računa – Italija (u milijardama EUR)	MAR	-	-1,03
8.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	MAR	-	2.755,4
9.	GDP – EZ (kvartalno) prelim.	I kvartal	0,2%	0,3%
10.	GDP – Holandija (kvartalno) prelim.	I kvartal	0,1%	0,0%
11.	Stopa inflacije – EZ (final.)	APR	7,5%	7,4%
12.	Temeljna stopa inflacije – EZ (final.)	APR	3,5%	3,5%
13.	Stopa inflacije – Austrija (final.)	APR	7,2%	7,2%
14.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G)	MAR	-	3,3%
15.	Zaposlenost – EZ (kvartalno) prelim.	I kvartal	-	0,5%
16.	ILO stopa nezaposlenosti – Francuska (kvartalno)	I kvartal	7,4%	7,3%
17.	Stopa nezaposlenosti – Grčka	MAR	-	12,2%
18.	Stopa nezaposlenosti – Holandija	APR	3,2%	3,2%
19.	Stopa nezaposlenosti – Portugal (kvartalno)	I kvartal	-	5,9%
20.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	MAJ	-21,5	-21,1
				-22,0

SAD

Tokom protekле sedmice, predsjednik Feda iz St. Louis Bullard je potvrdio svoj stav da bi Fed trebao ove godine da poveća referentnu kamatnu stopu na 3,5% kako bi rastuću inflaciju držali pod kontrolom. Bullard je izjavio da će biti bolje ukoliko inflacija i inflatorna očekivanja budu više ograničena na kraći rok i kontrolisana. Takođe je izjavio da će ekonomija SAD vjerovatno nastaviti rasti tempom iznad trenda u narednih 18 mjeseci, a domaćinstva će i dalje povećavati potrošnju kako uticaj pandemije počinje blijediti. Po njegovim riječima, moglo bi se očekivati smanjenje referentne kamatne stope u 2023. i 2024. godini ukoliko inflacija bude u zadovoljavajućim okvirima.

Komentarišući odluku Feda o mjesecnom smanjenju bilansne sume od narednog mjeseca, predsjednik Feda iz Njujorka Williams je istakao kako se prodaja MBS-ova ne razmatra u prvoj fazi plana. Prema podacima TIC-a strani investitori su tokom marta u dugoročnu finansijsku aktivi, dugoročne obveznice i dionice, uložili neto 23,1 milijardu USD, što je znatno niži iznos u odnosu na februar kada su uložili 141,7 milijardi USD. Kada se u obzir uzmu i kratkoročne obveznice, te finansijski derivati, strani investitori su u američku finansijsku aktivi uložili neto 149,2 milijarde USD.

Predsjednik Biden je otpotovao u Japan na drugu etapu razgovara u cilju jačanja saveza SAD u Aziji, te kako bi predstavio trgovinsku inicijativu koju predvode SAD za region. Biden je saopštio da se 13 zemalja u Tokiju pridružilo novoj azijsko-pacifičkoj trgovinskoj inicijativi koju predvode SAD.

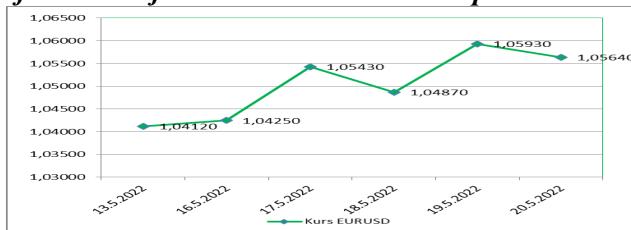
Predsjednik Biden i premijer Kishida su na konferenciji saopštili da će SAD i Japan zajedno sa drugih 11 zemalja pokrenuti "Indijsko-pacifički okvir za prosperitet".

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Maloprodaja (M/M)	APR	1,0%	0,9%
2.	Industrijska proizvodnja (M/M)	APR	0,5%	1,1%
3.	Iskorištenost kapaciteta	APR	78,6%	79,0%
4.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	13. maj	-	-11,0%
5.	Indeks započetih kuća (M/M)	APR	-2,1%	-0,2%
6.	Građevinske dozvole (M/M)	APR	-3,0%	-3,2%
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	14. maj	200.000	218.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	7. maj	1.323.000	1.317.000
9.	Vodeći indeks	APR	0,0	-0,3%

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,0412 na nivo od 1,0564.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Guverner BoE Bailey je izjavio da je trenutni talas inflacije najveći izazov za centralnu banku od 1997. godine, odnosno od kada je dobila nezavisnost, ali da ništa nisu mogli učiniti da taj talas zaustave. Bailey je dodao da je iznenaden razmjerom ekonomskog šoka i da raste rizik za dalji održivi rast cijena. Član MPC BoE Saunders je istakao da smatra da trenutno inflatorna očekivanja nisu usidrena. Preko 50 ekonomista je upozorilo da post-Brexit planovi za jačanje konkurentnosti ogromne finansijske industrije rizikuju kreiranje rizika i problema koji vode globalnoj finansijskoj krizi.

Tokom proteklog mjeseca inflacija u Velikoj Britaniji je dostigla najvišu godišnju stopu rasta od 1982. godine, čime su pojačani pritisici na ministra finansija Sunaka da osigura više podrške za domaćinstva, a da BoE nastavi sa rastom kamatnih stopa uprkos rizicima recesije. Inflacija je u aprilu dostigla nivo od 9%, čime su nadmašene visoke stope inflacije s početka devedesetih godina kada je Velika Britanija iskusila veoma visoke kamatne stope i široko rasprostranjeno neplaćanje kredita. Velika Britanija ima najveću stopu inflacije među velikim ekonomijama Evrope i skoro sigurno u grupi G7, jer Kanada i Japan još uvijek nisu objavile podatke o inflaciji za april.

Vlada, koja želi da iskoristi svoje „slobode Brexita“, objavila je ovog mjeseca da će zahtijevati od regulatora da pomognu da London ostane globalni finansijski centar nakon što ta zemlja napusti Evropsku uniju. Grupa od 58 ekonomista, uključujući dobitnika Nobelove nagrade i bivšeg ministra poslovanja Kejbla, rekla je da bi određivanje konkurentnosti kao cilja moglo pretvoriti regulatore u strane koje posebno favorizuju banke, što bi moglo voditi do kreiranja loših politika. Takve okolnosti bi, takođe, povećale rizik od nanošenja štete realnoj ekonomiji, jer finansijski sektor privlači nesrazmjeran udio talenata, istakao je ministar finansija Sunak u otvorenom pismu.

MMF je objavio da će se u 2023. godini Velika Britanija suočiti da sporijim ekonomskim rastom i upornjom inflacijom nego druge razvijene ekonomije. Ministar finansija Sunak je upozorio da će narednih nekoliko mjeseci biti veoma komplikovano. Sa druge strane, o pitanju Brexita, bivši predsjednik WTO je istakao da je problematika odnosa između Sjeverne Irske i EU apsolutno rješiva, ali samo ukoliko Velika Britanija prihvati da je postojanje granice neizbjegljivo.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć	APR	-	-56.900 -81.600
2.	ILO stopa nezaposlenosti (tromjesečno)	MAR	3,8%	3,7% 3,8%
3.	Inflacija (G/G)	APR	9,1%	9,0% 7,0%
4.	PPI ulazne cijene u proizvodnji (G/G)	APR	19,0%	18,6% 18,6%
5.	PPI izlazne cijene proizvodnje (G/G)	APR	12,5%	14,0% 11,9%
6.	Gfk povjerenje potrošača	MAJ	-39	-40 -38
7.	Maloprodaja (G/G)	APR	-7,0%	-4,9% 1,3%

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,84931 na nivo od 0,84561, dok je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,2262 na nivo od 1,2480.

JAPAN

Tokom protekle sedmice zamjenik guvernera BoJ Amamiya je izjavio da BoJ mora da zadrži trenutne monetarne podsticaje kako bi imala održivi rast cijena, korporativnih profita, radnih mesta i plata, odbacujući time sve špekulacije o ranom izlasku iz trenutnih prilagodljivih uslova. Amamiya je odbacio mogućnost za prerani izlazak iz politike monetarnih podsticaja, dodavši da je važno da se nastavi sa jakim monetarnim ublažavanjem kako bi čvrsto podržali ekonomsku aktivnost kompanija i domaćinstava. Ukoliko bi se smanjili monetarni podsticaji, pojačao bi se pritisak na ekonomiju i time udaljilo od ciljanog nivoa inflacije od 2%.

Ekonomija Japana se smanjila u I kvartalu nakon što su ograničenja zbog Covid19 pogodila uslužni sektor, a rast cijena robe stvorio nove pritiske izazivajući zabrinutost zbog usporenja ekonomije. GDP je u I kvartalu, prema preliminarnim podacima, smanjen za 1,0% kvartalno svedeno na godišnji nivo, što predstavlja manji pad od očekivanog (-1,8%), nakon rasta od 3,8% u prethodnom kvartalu. Pad ekonomije predstavlja izazov za premijera Kishidu koji ima za cilj da poveća ekonomski rast i raspodjelu bogatstva u okviru svog programa „novog kapitalizma“, izazivajući zabrinutost od moguće stagflacije. Stopa inflacije u Japanu je povećana u aprilu sa 1,2% na 2,5% godišnje, u skladu sa očekivanjima. Inače, stopa inflacije je premašila ciljani nivo inflacije od 2% prvi put u posljednjih sedam godina zahvaljujući rastućim troškovima uvoza, a ne snažnoj domaćoj tražnji koju BoJ pokušava da podstakne. BoJ će zadržati kamatne stope na ultraniskim nivoima, jer se stopa inflacije neće mnogo povećavati, dodao je Kuroda, naglašavajući stav Japana da će ostati van okvira članica grupe G7 koje su usmjerene na pooštovanje monetarne politike. Kuroda je predstavnicima članica grupe G7 objasnio da će se BoJ strpljivo držati svojih snažnih monetarnih olakšica kako bi osigurali da se ekonomija oporavila od pandemije.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) prelim.	APR	-	25,0% 30,0%
2.	GDP (Q/Q) prelim.	I kvartal	-1,8%	-1,0% 3,8%
3.	Industrijska proizvodnja (G/G) final.	MAR	-	-1,7% 0,5%
4.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	MAR	-	-1,6% 1,5%
5.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY)	APR	1.150,00	839,2 414,1
6.	Izvoz (G/G)	APR	13,9%	12,5% 14,7%
7.	Uvoz (G/G)	APR	35,0%	28,2% 31,2%
8.	Stopa inflacije (G/G)	APR	2,5%	2,5% 1,2%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 134,55 na nivo od 135,03. JPY je aprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 129,22 na nivo od 127,88.

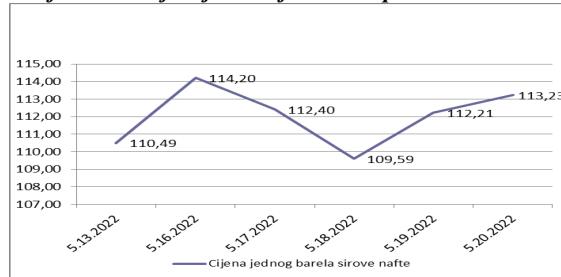
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 110,49 USD (106,12 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je povećana jer je zabrana uvoza nafte iz Rusije u EU postala sve izvjesnija. Ova očekivanja su imala snažniji efekat na cijenu nafte nego slabi ekonomski indikatori koji su objavljeni za Kinu, a koji su pojačali strahove recesije. Nakon ovog rasta cijena nafte je počela da bilježi usporenje koje je bilo najizraženije sredinom sedmice kada je cijena jednog barela smanjena ispod 110 dolara. Cijena ovog energenta je smanjena nakon što je administracija predsjednika Bidena saopštila da će ovlastiti američku naftnu kompaniju Chevron Corp da pregovara sa Vladom Venecuele o pitanju isporuke nafte. Pored toga, objavljene su vijesti da su američke rafinerije povećale proizvodnju i da su strateške zalihe nafte u SAD smanjene na sedmičnom nivou, te su se našle na najnižem nivou od novembra 1987. godine. Već narednog dana, u četvrtak, cijena je povećana, nakon što su se pojavile vijesti da zvaničnici Kine planiraju da olabave COVID-19 restrikcije u Šangaju, što bi dalje moglo da suži globalnu ponudu energenata. USD je u četvrtak blago deprecirao, što se takođe odrazило na rast cijene nafte. Cijena nafte je u petak blago povećana jer su planirana zabrana ruske nafte u EU i ublažavanje karantina zbog COVID-19 u Kini umanjili zabrinutost da će usporavanje ekonomskog rasta našteti potražnju za ovim energentom.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 113,23 USD (107,18 EUR), te je na sedmičnom nivou zabilježen rast od 2,48%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

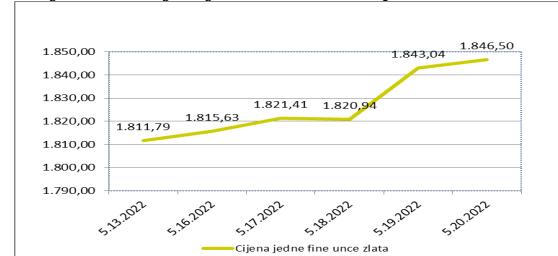
Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne unce zlata je iznosila 1.811,79 USD (1.740,10 EUR).

Tokom protekle sedmice cijena zlata je imala tendenciju rasta. Početkom sedmice cijena ovog plemenitog metala je povećana pod uticajem snažnog USD, te dalje očekivanja rasta kamatnih stopa. Do sredine sedmice cijena zlata nije bilježila značajne promjene uglavnom zbog snažnog USD, očekivanja daljeg rasta kamatnih stopa, ali i zbog iščekivanja rezultata sa tržišta rada u SAD koji su objavljeni u četvrtak. Nakon što su objavljeni ovi podaci sa tržišta rada, koji su bili nešto slabiji, pojačana je zabrinutost za ekonomski rast, što se odrazilo na rast cijene zlata. U takvim okolnostima cijena je značajnije povećana tokom trgovanja u četvrtak. Pojedini analitičari smatraju da trenutna očekivanja recesije pojačavaju neizvjesnosti oko ekonomskog rasta u SAD, što ima pozitivan efekat na cijenu zlata.

Cijena zlata je tokom trgovanja u petak bilježila blagi rast u odnosu na dan ranije. Tokom sedmice dolar je blago oslabio sa prethodnih najviših nivoa zabilježenih u posljednje dvije decenije, dok je zabrinutost za ekonomski rast SAD uticala na to da se investitori postepeno usmjere ka sigurnim investicijama poput zlata. Centralna banka Turske je objavila vijest da su zlatne rezerve u sedmici koja je završila 13. maja smanjene za 898 miliona USD u odnosu na sedmicu ranije, a kao rezultat pokušaja da se zaustavi deprecijacija lire. Posmatrano na godišnjem nivou rezerve zlata su smanjene za 4%.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne unce zlata je iznosila 1.846,50 USD (1.747,92 EUR). Na sedmičnom nivou cijena je povećana za 1,92%. Ovo je prvi sedmični rast cijene zlata od sredine aprila.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Održicanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.